

Domovina

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje vsakokrat po 10 kr. z 1 garmond-vrste.

Velja za celo leto 1 glđ. 20 kr., za pol leta 60 kr. — Denar naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celji

Kdo dela nemir?

V jednej zadnjih številka se je znani nemški celjski listič zopet enkrat razkoračil nad Slovenci na Dolenjem Štajerskem. Ta listič sicer nema nobene važnosti ali dobro je vendar, če vsi naši čitatelji izvedo, kako mišljenje imajo naši nasprotniki. V tem članku očita se našim duhovnikom, da prižnico rabijo za politične govore, da bi moralo imeti „nemško“ Celje nemške notarje. Zaletava se ta listič tudi v izgledne naše cerkvene voditelje v prevzvišenega škofa lavantinskega in v našega velecenjenega, vrlega opata celjskega. Na konci pa opisuje še naše denarne zavode osobito južnoštajersko hranilnico in konča s tem, da bodo naši Nemci ali bolje nemškutarji nas začeli v kratkem na nov način napadati in da bodo posebno zato skrbeli, da se bodo v naših rodovitnih krajih pregnali domači in naselili nemški kmetje.

Sè studom se moramo obračati od teh ljudij, ki so se napasli slovenskega kruha in ki v svojem srci goje tako brezmejno sovraštvo in zaničevanje do nas južnoštajerskih Slovencev.

Kdo more kaj očitati našim vrlim duhovnikom v južnej Štajerski, kakor to, da nikdar ne pozabijo svojih dolžnosti, da z veseljem priznavajo slovensko svojo narodnost in da naudušujejo in podučujejo naš prosti narod, kjer je treba, brez sovraštva do nemških sosedov. Mi snamemo klobuk z glave pred takimi možmi in naj jim ti naši lažnenci očitajo karkoli.

Kaj je zakrivil naš mnogozaslužni

opat, kakor to, da je svest si zmirom samo svojega poklica in da ne služi slepo tem zmešanim našim nasprotnikom. — Nikdar nas ni vlada podpirala. Samo par uradnikov je nastavila, ki so tudi našega jezika zmožni. In zato jih opsujejo, kjer le mogoče. Poprej je hodil v našem celjskem sodnijskem okraji naš kmet k notarjem, ki niso znali njegovega jezika. Podpisavale so se v tujem jeziku sestavljene pogodbe, katerih podpisalec razumel ni. In rodile so se iz tega same pravde in nezaupanje do pravnih uradnikov. Sedaj pa se v tem okraji, kjer je samo nekaj stotin pravih Nemcev in nekaj stotin nemškutarjev, — sinov slovenskih mater — naseljenih, vsakemu na zahtevanje naredi pogodba v njegovem jeziku. To pa je ta velika pregreha naših slovenskih notarjev.

Nad vse jezé nasprotnike naši denarni zavodi. Seveda, poprej je nosil naš kmet svoj trdo zasluženi krajcar v nemške posojilnice in hranilnice. Oni so spravljali lepe dobičke v svoje žepe in kar jim je ostalo, so porabili zato, da so podpirali nemški „šulverajn“ in podobne zavode. Le naj pridejo ob uradnih dnevih v naše prostore in videli bodo, da naši denarni zavodi uživajo zaupanje, kterega nikdar omajali ne bodo. Mi vemo, v ktere roke mi zaupanje polagamo in imamo na čelu može, kterim niti nasprotniki ne morejo najmanjše nerednosti očitati.

Pač pa smo v njihovih listih pred kratkim brali novost, da so s težkimi žrtvami v celjskem mestu nakupili

drage hiše samo zato, da jih ne bi Slovenci kedaj kupili. Tako gospodarijo z ljudskim denarjem!

Veseli pa nas, da v svoji zaslepljeni strasti razodevajo tudi svoje tajne namene. Slovenskega posestnika bi radi z nemškimi kmeti pregnali! To si bomo zapisali za ušesa. Nikdar več nam ne morejo zatrjevati, da so prijatelji slovenskega kmeta. Oni bi radi delali z nami, kakor Turek, ki glavo reže, pa pravi „ne boj se brate“. Toda ne bode se jim posrečilo. Stoletja že se je slo-

venska pamet ubranila potuhnenim sovragom in tako se bode tudi zanaprej.

Eno pa si moramo zapomniti. Mi imamo pričakovati še hujših bojev. Boriti se imamo s sovražnikom, ki čuti, da mu goré tla pod nogami. Od tod pride ta nepremišljena strast. Ali mi bodemo hladnokrvno in neustrašeni pričakovali bodočih dogodkov. Mi z zupanjem gledamo v bodočnost, kajti oni se bijejo za svoje umazane namene in svojo oblast, mi pa za pravice slovenskega naroda.

Celjske novice.

(**Silvestrov večer**) v celjski čitalnici bil je precej dobro obiskan. Zabava je bila prijetna in je pošteno zaključila veselice čitalnične. Za vspeh veselice ima mnogo zaslug g. dr. K. Treo, kakor tudi gg. drd. Žvab in Bela Stuhec. Prvi je sviral na citre, drugi pa očaral navzoče s svojim prijetnim glasom. O polnoči poslovil se je s krepkimi besedami predsednik čitalnice g. dr. Josip Sernek od starega leta in vošil potem vsim gostom veselo in srečno novo leto.

(**Gospod doktor Alojzij Brenčič**) otvoril bode začetkom meseca februarja v Celji v Ročvški ulici (Ferjen-ova hiša) svojo odvetniško pisarno.

(**Umrl je**) 6. t. m. dobroznani posestnik in hotelir v Celji g. Rajmund Koscher. Rajni bil je med Slovenci dobro poznata oseba in so ti zadnje leta v njegovih prostorih prirejali vse večje veselice, radi česar se je bil celjskim nemščurjem strašno zameril. Naj v miru počiva!

(**„Vindiš-list“**) — to je rešilna ideja celjskih „nemških“ gospodov. „Vindiš“ list morajo začeti izdajati — potem bode rešeno celjsko mesto za mater Germanijo. — V tem geslu, ki ga je po vzgledu „Kmetškega prijatelja“ postavila nemška klika, leži vsa nesramnost nemškutarke stranke, ob enem pa tudi polno priznanje njenega hiranja. — Le glejte! Celjski nemškutarji priznajo, da biva na spodnjem Štajerskem na še ljudstvo, narod slovenski, ki ne more čitati lista, kakor je „D. Wacht“. Ali priznati mu nočejo lastnosti naroda, temveč ostanejo pri imenu „windisch“, ki mora veljati kot zaničevalno za naše ljudstvo. Toraj za „vindiš“ ljudstvo „vindiš“ list, najbrže v onem jeziku, ki je včasih kot vzgled postavljen v „D. Wacht“. Kako lepo se bode bral ta list! „Ahtajte na cug“ i. t. d., to bode jezik,

katerega bode razširjal novi ta listič, zraven pa si bode trkal urednik lista na prsi, češ, mi „pravi Nemci“ razširjamo kulturo med „vindišarji“, učimo in razvijamo njih jezik, znanost in vednost! Zdi pa se nam, da bodo iz ljubezni do nas res izdajali list v lepi, čisti in domači slovenščini. To bode dobro; slovensko ljudstvo imelo bode list več v svojem jeziku, zraven pa prosto voljo odločiti se za to ali ono misel. Prepričani smo, da se bodemo novemu — po tem takem slovenskemu — listu dosti smejali, — še bolj kot tevtonski naši „vahtarci“. — Veseli nas pa, da se bodo tudi Celjani iz svojega novega lista lahko učili slovenščine. Saj je skoraj gotovo, da bode list izhajal le za Celjane same, ki s tem priznajo, kako krvavo potrebujejo naš slovenski jezik. — Toraj le pogumno naprej, — samo za denar skrbite prej! Na same obljube iz Gradca ni dobro zidati.

(**Iz celjske okolice**). Posnemanja vredno. Obč. odbor celjske okolice je v svoji seji dne 20. grudnia 1891 enoglasno sklenil, da se vpelje pri občinskem uradu popolnoma slovensko uradovanje, posebno kar zadeva to dopise na c. kr. državne urade, da se naj poprosi c. kr. okr. glavarstvo, da se zanaprej ozira na člen XIX. državnih temeljnih postav od 21. decembra 1867, br. 142, po katerem so vsi, v deželi navadni jeziki enakopravni in mora vsak avtonomni in državni urad sprejemati brez obotavljanja uloge tudi v drugem deželnem jeziku in jih v istem jeziku tudi reševati, kakor je to spoznalo državno sodišče z rzsodbama od 18. junija 1888 št. 5 in 3. julija 1888, št. 111. Storil se je nadalje sklep, da se ima občina v vsakem slučaju, če bi se c. kr. okr. glavarstvo, ali drugi državni uradi ne ravnali po gori navedenih določbah in pošiljali tudi

zanaprej nemške dopise, vsak tak dopis poslati naravnost vis. c. kr. ministerstvu notranjih zadev s prošnjo, naj ono zaukaže narediti prestavo. Konečno se je pooblastil obč. urad, da sme zoper vsak ukrep, s katerim bi se žalila ravnopravnost slov. jezika v uradih vložiti na vse višje oblasti rekurze in konečno tudi pritožbo na državno sodišče. Vsled tega sklepa poslalo se je že mnogo taciš zaukazov naravnost na c. kr. ministerstvo notranjih zadev s prošnjo naj ono oskrbi prestavo; ob enem pa se naznanilo c. kr. okr. glavarstvu, da se bode, kakor hitro bode došel na slovensko prestavljen dopis, potem stvar meritorično rešila. Želeti bi bilo, da tudi druge narodne občine takoj pri prvi priložnosti storijo ednake sklepe. Le na tak način posrečilo se nam bode odkazati slovenskemu kot uradnemu jeziku v uradih ono mesto, katero mu gre po postavi.

(„D. Wacht“) poroča o nekem ruskem (??) kritiku, ki očita baje Čehom, da so podobni „kinezom“. Tako kritiko seveda zamore podati le naša „D. Wacht“, vsaj drugje take neumnosti še nismo čitali in prebaviti jo morajo le nesrečni njeni čitatelji. Primera je pa nekako opravičena gledé naših celjskih kričačev, katerih večina nas je vedno spominjala na Abderite, po zadnjem jadikovanju v njihovom listu pa v resnici na prave kineze v najslabšem pomenu besede. — Človek si je moral pri čitanju zadnje „wachterce“ misliti, da se Celje podira, tako bobnanje in gromenje je bilo. In zakaj vse to? Ker je gospa Bratanič-eva kupila od firme Reiningshaus posestvo z gostilno „zur Krone“! — To je vendar stara stvar, da se posestva menjajo v posestnikih, zlasti v Celji nimamo starih rodbin, že celó nemških ne! Rakusch, — nesrečni Lojze Walland (iz Žuženperk-a) in vse te kričaške glave poleg drugih častivrednih nemških in slovenskih mož — prišli so večinoma v zadnjih desetletjih v Celje in pomnožili prebivalstvo mesta. Sedaj naj bode pa za Celje vsaj proti Slovencem napravljen — kitajski zid!! — Reveži, ki to pišete, kako ozko je vaše duševno obzorje! Le hvala Bogu, da ne bodete ničesar ubranili, temveč le naravni tek pospešili! — Nekaj iz „D. Wacht“ pa vzamemo na znanje, „D. Wacht“ priznava v svojem nelogičnem in nevkretnem čenčanju, da je celjski mestni zastop v zvezi z mestno hranilnico stavbene prostore po Celji nakupil z velikimi žrtvami, da bi ubranil napredek slovenskih prebivalcev in vzdrževal celjsko nemštvo!! — To je podlo in neopravičljivo! Te besede naj si dobro zapomnijo oni prebivalci, ki le pri napredku mesta lahko zaslužijo svoj kruh. — Dosedaj

smo mislili, da imajo mestni zastopi skrbeti ne gledé na strankarstvo edino le za napredek občine in vsega prebivalstva! Varali smo se, kajti to ne velja v Celji, tudi v tej zadevi ima celjski mestni zastop kitajski zid pred očmi! — na vsak način nekaj — „extra“!! — Mesto ima žrtve, to se pravi, slovenski in nemški mestjani naj plačujejo dolgove, kateri s delajo v oviro zidanja in napredka v Celji. Slavni mestni očetje! Vaš otrok vas razposajeno bije v obraz! —

(Posojilnica v Celji) imela je leta 1891 prometa gl. 1.274.755-23. Pristopilo je njej leta 1891 novih udov 256 kateri so vplačali deležev gl. 2.535, izstopilo pa 60 udov kateri so vzdignili deležev gl. 1.563, tako se je na deležih več vplačalo gl. 972. Koncem leta 1890 je imelo 1969 sodružnikov v deležih gl. 29.379, tedaj ima koncem leta 1891 2163 zadrúžnikov vloženege v deležih gl. 30.351. Hranilnih vlog vložilo se je leta 1891 gl. 410.519-93, vzdignilo pa gl. 257.690-75, tedaj več vložilo gl. 152.829-18. Koncem leta 1890 je bilo gl. 538.974 58, vlog tedaj stanje vlog koncem leta 1891 brez kapitalizovanih obresti tega leta gl. 691.803-76. Posojil se je leta 1891 izplačalo gl. 222.044-91, vrnilo pa gl. 52.452-17, tedaj več posodilo gl. 69.592-74. K temu stanje posojil koncem l. 1890 gl. 535.594-10 daje stanje posojil konc. l. 1891 gl. 605.186-84.

(Čitalnica v Celji) priredi v nedeljo 17. t. m. sijajni ples. Dekoracije preskrbel bode jeden tukajšnjih strokovnjakov. Za dame pa so se oskrbeli jako krasni spominki.

(Vozni red savinjske železnice) priobčimo na željo mnogih v popolnem obsegu:

Vlaki odhajajo iz Celja proti Velenji			
Celje	6:55	zjutraj in	3:50 zvečer
Petrovče	7:16	" "	4:11 "
Žavec	7:40	" "	4:30 "
Št. Peter	7:56	" "	4:47 "
Polzela	8:20	" "	5:11 "
Rečica	8:42	" "	5:33 "
Šoštanj	9:16	" "	6:07 "
Pesja vas	9:32	" "	6:22 "
Velenje	9:40	" "	6:30 "
Vlaki odhajajo iz Velenja proti Celji			
Velenje	5:50	zjutraj in	2:35 popol.
Pesja vas	6:01	" "	2:50 "
Šoštanj	6:20	" "	3:10 "
Rečica	6:50	" "	3:40 "
Polzela	7:10	" "	4:00 "
Št. Peter	7:26	" "	4:16 "
Žavec	7:55	" "	4:40 "
Petrovče	8:04	" "	4:49 "
Celje	8:24	" "	5:09 "

V Petrovčah in Pesji vasi je postaja samo za osebni promet in se ne sprejema blago.

Spodnje-štajerske novice.

(**Prémembje pri sodnijako-uradniškem osebji**). G. Silv. Fon, okrožnega sodišča kancelist v Celji, je postal knjigovodja; g. Fr. Cerar, kancelist v Gornjem Gradu pride za okrožno-sodnijskega kancelista v Celje; ravno tako tudi kancelist v Kozjem, g. Al. Skaza. Za kancel. v Gornji Grad pride žendarm. vodja, g. M. Zemljak, v Kozje pa g. žend. stražmešter, g. Al. Korošec. Kancelist okr. sodišča v Celji, g. P. Grabovac je postal tu kancel. adjunkt. Za kancelista v Celje pride tudi sod. kancelist v Šoštanj, g. L. Bergoč.

(**V Mariboru**) je bila dné 2. t. m. volitev novega župana. Izvoljen je bil zopet A. Nagy, za podžupana pa dr. Schmiderer; v mestni svet so izvoljeni dr. Lorber, dr. Grögl, J. Grubič in Fr. Svaty. Nemškega duha so vsi, nemške krvi pa menda le podžupan.

(**V Rečiški vasi**) se je ustanovila nova pošta.

(**Tovarna v Štoreh**) je kupila za 90.000 gld. strojev iz bivše tovarne v Dvoru pri Žužemberku.

(**V Brežicah**) rujejo nekateri nemškutarji zoper sedanjo slovensko-nemško šolo ter bi radi ondi ustanovili še eno čisto nemško šolo. Čudni ljudje; imajo že dve večinoma nemški šoli, pa še tretjo bi radi imeli. Kdo bode plačeval? Mar „Šulferajn“?

(**Poboj**), grd poboj fantovski je bil pri Brežicah; enega so tako fantje zbili, da je v bolnišnici umrl; a drug pobit fant (iz Antič) je tudi hudo ranjen; natepli in prebodli so ga bili tovariši blizu Vidma.

(**Rudarji**) v Zagorji, Trbovljah, Hrastniku, Ojstrem in drugod po Štajerskem so bili prve dni t. m. zopet delo ustavili ter terjali le osemurno delo na dan.

(**Brežke čitalnice**) zadnja veselica se je kaj dobro obnesla. Glediški igri ste se izvrstno predstavljali, obiskovalcev je bilo olizo 100, tudi kmetov iz okolice. Tombola je dala kacij 60 gld. dohodkov, in sploh je bil vspeh dovoljen. Počastilo je ta večer tudi več domoljubnih duhovnikov, ki mlado čitalnico dejansko podpirajo. V kratkem bode zopet veselica s petjem, gledališko igro in plesom.

(**Na Bizeljskem**) delajo ljudje kaj marljivo v letošnji lepi zimi v novih vinogradih, kjer rigolajo in pripravljajo zemljo za nove nasade ameriških trt. (Isto se nam poroča o šolskem vinogradu v Krškem). A te so postale drage; 1000 vkoreninjenih se plačuje po 50 gld. — Tatove, ki so bili g. P. pokradli amer. trsov, so dobili, bili so domačini. Sramota za nje!

(**G. dr. Gršak**), znani domoljub v Ormoži, že deluje dvajset let plodnosno v ormožkem okraju kot notar, načelnik okrajnega zastopa, posojilnice in drugih društev. Ob tej priliki mu tudi mi čestitamo ter mu z „mnogaja leta“ nazdravljamo!

(**Zoper ponarjanje vina**). Gosposke so dobile naročilo, da morajo po ces. orožr. kih ostro paziti na tiste, ki vino ponarejajo.

(**Nemčurske zimске cvetke**). V Brežicah se nemčurski učitelj Ornik trudi, da bi se znebil okoličanskih otrok in dobil s pomočjo „šulferajna“ čisto nemško šolo. V Ljutomeru so stlačili po sili neki nemški „leseferajn“, ki hoče čitalnici kljubovati. V Štoreh je nova tovarniška nemška šola dobila od „šulferajna“ nekaj krajcarjev, da bode z večjim veseljem slovenske otroke ponemčevala.

(**V Gradci**) praznoval bode prevzvišeni knezoškof dr. Zwerger svojo petindvajsetletnico, kot graški škof.

(**V Središči**) snujejo rodoljubi podružnico sv. Cirila i Metoda.

(**Zoper potrditev poslanca Foregger-ja**) je govoril naš slov. poslanec dr. Gregorec v državnem zboru in navedel vse polno tehtnih razlogov, a vse je bilo bob v steno. Seveda, sedaj v zboru gospodujoči nemško-liberalni stranki bode po volji, da ondi sedé nasprotniki Slovanov.

(**Vabilo na redni občni zbor**) bralnega društva pri sv. Križu na Murskem polju v nedeljo, dne 24. januarija l. 1892 v učilniških prostorih. — Vspored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika in knjižničarja. Volitev novega odbora. 5. Razna društvena posvetovanja. — Po občnem zboru bode v gostilni gospoda J. Hauptmann-a veselica s prijaznim sodelovanjem „Ljutomerskih pevcev“ in „Cvenskih tamburašev“. — Začetek ob 3. uri popoldne. — K veselici vsakega uljudno vabi odbor.

Druge slovenske novice.

(**Č. g. Anton Gabron**), naš rojak, vrl in delaven narodnjak in mnogozaslужni provizor v Štebnu v Podjurski dolini na Koroškem, postal je župnik v Skočidolu blizo Beljaka. Čestitamo prav iz srca gospodu župniku, še bolj pa župljanom skočidolskim, ki dobé tako uzornega rodoljuba za župnika.

(**Novi notarji**). Njega eksclenca justični minister imenoval je gospoda Franc Schtrafella iz Ptujja notarjem v Trziču na Gorjskem; gospoda Vincenc Kolšeka v Šmarji pa notarjem v Kranjski Gori.

(**Za družbo sv. Cirila in Metoda**) je mestni zbor ljubljanski dovolil 500 gld. podpore.

(**O kmetaskih nadlogah**) je nam tožil kmet iz Pozavja, kako je težko dobiti posle, kako so dragi, kako hočejo imeti veliko obleke, dobro plačo in hrano. Če se mu ne vstreže, pa gre rajše v rudnike služiti, ali ženske pa v cigarske fabrike. Toda po svetu se ti mladi svet, le pokvari, in večkrat pridejo taki ljudje prej ali slej kot berači domu — občini na glavo, tako, da jih mora zopet le kmet rediti.

(**V Mokronogu**), kjer niso Slovenci nič kaj složni, izvolili so zdaj za župana moža, ki zunaj trga stanuje. Čudne razmere!

(**Razne bolezni**), hripa, vnetica, ošpice so zdaj tu in tam po mestih; v Ljubljani n. pr. so za 14 dni šole zatvorili, ker je bilo baje en dan 15 otrok umrlo.

(**Nauk, kako nove vinograde z ameriškiimi trtami zasajati**) imenuje se knjižica, katero je (v drčjem natisu) spisal ravnatelj Dolenc; založil jo je pa kranjski deželni odbor, ki je bode brezplačno delil vinogradnikom, v poduk. Naj bi še štajerski deželni odbor posnemal.

(**Iz Krškega**). Občinski svet je sklenil, da bi se mesto od okolice ločilo. Kaj še! Pri občnem zboru bralnega društva je bil voljen sledeči odbor; namreč gg.: dr. Romih (predsednik), dr. J. Pučko (podpredsednik in tajnik), Križman (blagajnik), dr. Kersnik in J. Businaro (odbornika). Predpustom priredi društvo več zabav.

(**Družbi sv. Cirila in Metoda**) so poslali kot novoletno darilo: Dr. Ignacij Kotnik 15 gld., nadučitelj Janko Žirovnik 9 gld., in sicer 4 gld. za se, 5 gld. pa za g. Antona Belca, trgovca v Št. Vidu nad Ljubljano, da si s tem darom kupita oprostnih listkov za novoletna voščila, in vesela družba, zbrana na Silvestrov večer v gostilni g. Franca Jermana v Črnomlji 5 gld. — Naj bi lepi vzgledi gospodov darovalcev našli mnogo posnemalcev, ki bi tekmovali v podpiranju blagih namenov naše družbe! — Dalje nam je poslal g. Fran Fajdiga, trgovec v Sodražici, 16 gld. 12 kr., kot čisti dohodek tombole, prirejane na Štefanov večer, z željo, da bi narodnjaki po deželi večkrat napravljali take igre v podporo naši družbi; čisti dohodek utegne precej velik biti, in ljudstvo dobí zanimanje za narodno stvar. Z radostjo pozdravljamo ta nasvet, kakor nas tudi veselje vedno množeci se darovi iz širših krogov našega občinstva. Tako je daroval družbi Ivan Zor, črevljar v Ljubljani 1 gld. — Kot zakasneli pristavek zabelježujemo še dostojno zahvalo za darove: S. R. 1 gld., gospodičini Elika

in Milčka Novakovi v Kostanjevici 6 gld. 29 kr., Neimenovan v Postojni 5 gld., in prepozni Celjski pevci 6 gld. 60 kr., kot zakasneli pristavek pa ga zato, ker so omenjeni darovi poslali se posameznim udom, ne pa „Vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“, kar naj blagovoli uvaževati sl. občinstvo, kakor smo to vže pred kratkim obširneje naznanili po časopisih — Naj novo leto vzpodbuja vse blage naše prijatelje in dobrotnike k novemu in vztrajnemu delovanju, da se bode mogla družba vedno lepše in veseleje razvijati in in razcvitati!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. (**Koroške duhovnike slovenske**) začeli so tudi njih predstojniki prezirati, a upamo, da te najboljše domoljube v tužnem Gorotanu, to ne bode oplašilo.

(**Dobro ali slabo znamenje**). Dve novi posojilnici na Dolenjskem dobivate toliko hranilnih vlog, da je morate v druge denarne zavode pošiljati, ker na posodo ljudje toliko ne prosijo, da bi šla zopet vsa zaloga med ljudstvo. Ali ni to dobro znamenje? Ne ravno; kajti ljudje radi tega v hranilnice nosijo, ker ga sami ne zaupajo več opešanim svojim sosedom in ker ljudje sami ne morejo ali ne znajo denar v obrt in kmetovanje utakniti, in ker vidijo, da kmetovanje, osobito uničena vinoreja nič več ne velja.

(**V primorskih deželah**) avstrijskih je med volilci veliko gibanje zoper znižanje vinske carine pri nameravani novi trgovski pogodbi z Italijo, ker se je bati, da bode potem veliko vina z Laškega k nam prišlo in bi naša vinska kupčija veliko škode trpela.

(**Bralno društvo v Krškem**) je imelo v nedeljo živahno zabavo. Novi odbor je že več dobrega ukrenil.

(**Ali smo dobro ali slabo s Primorci menjali**), vprašan je bil te dni domoljub na Kranjskem, kateri dobro pozna politiške nazore politiških uradnikov na Kranjskem, „zdaj ko smo poslali enega uradnika na Primorsko, od koder so nam družega vrnil.“ Ta pa je odgovoril tako: „Če bodemo vsikdar tako menjevali, ne bodemo nikoli prišli do slovenskega uradovanja.“

(**V Krškem**) so volilci poslanca Šukljeja kaj odločno prijeli, kako more ostati v taki zvezi državnozbornski, kjer se za Slovence ne bode dalo nič doseči. Eden volitev je celó želel, da bi se Slovenci Mladočehov držali. — Drugi volilci so zopet terjali, naj poslanec Krčanom pripomore do lastne fare, za katero je Hočevarjeva gospa pred 3 leti darovala 20.000 gld. Že prej so se enkrat vsi krški meščani posvetovali, kakošne korake bi storili, da pridejo do lastne župnije.

(Kako je umeti notranji in zunanji uradni jezik), nam kažejo novi napisi pri sodnji v R., kjer je od zunaj napis sodišča v slovenskem in nemškem jeziku, znotranji prostori imajo pa čisto nemške napise. O ravnopravnost, ti greš rakovo pot!

(V Celovcu in v Pulji) Slovane nahajskana drhal s kamni nadleguje; v prvem mestu so v hišo g. Legata vrgli nekaj kamenja, v Pulji pa v slovansko čitalnico.

(Za „Mir“) so nabrali domoljubi v Krškem 12 gld.

(V Škofjiloki) so osnovali godbeno društvo.

(V Novomestu) pride za komisarja g. Tekavčič, jako priljubljen uradnik. Ona gospoda, ki sta pri politični upravi tukaj istočasno z gosp. Švarcom služila, bosta pa baje premeščena.

(Obrtna zadruga) v Kostanjevici si je volila z nova g. Kesslerja za predsednika; obrtna zadruga v Krškem imela je 11. t. m. občni zbor.

(V Št. Jarneji) bodo zidali novo šolsko poslopje za 25.000 gld.; v Črnečah nad Kostanjevico je dovoljena podružna šola.

(„Novice“) ljubljanske, po slavnem slovenskem prvaku Bleiweisu ustanovljene in 40 let po njem uredovane, nastopile so letos svoj 50. letnik v dokaj lepi obliki in dobri vsebini.

(Umorjen) je bil v Ljubljani agent Stedry. Umor izvršil se je pri belem dnevu in v sredi mesta. Morilec razbil mu je lobanjo in ga potem dregnil še z nožem v vrat. Ljudstvo je strašno razburjeno na tem nezaslišnem činu. Zapri so več oseb, med drugim tudi njegovega pisarja, ki pa pravi, da je nedolžen. Preiskava morda spravi na dan pravega hudodelca.

(Užitninski davek) v krškem okraju bode letos deželni odbor sam pobiral.

(Na Koroškem) se je ustanovila 13. posojilnica, in sicer na Ziljski Bistrici. Štirinajsto posojilnica pa snujejo na Suhi pri Pliberku, in nadejati se je, da tudi ta v kratkem v življenje stopi.

(V Ljubljani) se govori, da snuje natihoma „šulferajn“ s kranjsko hranilnico vred nemško deklško meščansko šolo. Prav se godi tistim Slovincem, ki so se branili enake slovenske učilnice, katero jim je hotel slavni Gorjup podariti.

(Krška posojilnica) je imela lani 167.000 gld. prometa.

(Zeno mesto moža) se pripravil v Krškem. Mež je kradel v cerkvi na Bučki; ko so ga zgrabili, jim je ušel, ne da bi bili za njegovo ime izvedeli. Ker se tat ni več domov povrnil, mislila je žena, da je njen

mož že v cesarski luknji. Zato gre vprašat k sodnji, ali imajo morda njenega tička. Sodnji je žena kaj dobro došla, ker so čuli, da sta v kompaniji tatinsko rokodelstvo izvrševala. Zato je začasno spravila njo pod ključ, da bi izvedela, kod se njen ljubček klati, kako mu je ime itd.

(Učiteljsko društvo ormoškega okraja) je pri občnem zboru 3. t. m. v novi odbor zvolilo sledeče gg.: načelnik nadučitelj Franjo Rakuša; njega namestnik nadučitelj Tone Porekar; denarničar učitelj Ivan Jurša; tajnik nadučitelj Martin Salomon; odbornika nadučitelj Ivan Košar in nadučitelj Franjo Vabič. Kot pregledovalci računov bodo poslovali gg.: nadučitelj Ivan Kosi, nadučitelj Tone Sivka in učitelj Šimen Štrenkl. Komenskega slavnost namerava društvo letos s ptujskim okrajnim učiteljskim društvom skupno slaviti.

Druge avstrijske novice.

(Položaj) v državnem zboru je tak, da si vlada prizadeva vladati s prijatelji in neprijatelji, to je, z vsemi strankami v zboru, razen z Mladočehi. Pridobila si je nemške liberalce, Poljake in nemške konservativce s Slovenci in Hrvati vred. Čudna zveza, v katero se skušajo spraviti tako nasprotni nazori. To ne bode imelo dolgega obstanaka.

(Naša vlada) na Dunaji hoče zdaj z nekaterimi osebnimi premembami potolažiti državnozborske stranke. Z imenovanjem nemškega ministra je potolažila nemške liberalce, z imenovanjem Poljaka Bilinskega za velikega ravnatelja avstrijskih železnic so potolaženi Poljaki, in slovenskemu poslancu Šukljeju hočejo dati v naučnem ministerstvu ali drugodi neko mesto, da bi bili Slovenci tolaženi. To je naš poslanec že davno zaslužil res, toda samo z osebnimi premembami bode avstrijskim Slovanom le malo pomagano, ako se bodo še vedno le bolj v „nemškem“ duhu vladalo.

(Zagrebskim nadškofom) je imenovan korar zagrebški Vučetič; mislilo se je, da bode drug, boljši domoljub imenovan.

(Za ogerski državni zbor) se začno konec januarja nove volitve.

(Državni zbor) ima od 8. t. m. seje in jih bode imel do konca t. m., v februarju bodo pa deželni zbori zborovali. O trgovskih pogodbah so se razgovarjali dolgo, konečno je bila sprejeta. Govoril je tudi slovenski poslanec Šuklje.

(V Budapešti) je blagajnik velike hranilnice izneveril več kot en milijon gold., četavno je imel 14.000 gld. letne plače.

Živel pa je tudi potratno. Na svojem gospodarstvu v Vajcenu je imel celó kravji hlev z električno lučjo razsvetljen. Posvetni pravici je všel s samomorom.

(**Liberalni Nemci**) so kaj zadovoljni v državnem zboru, ker imajo svojega ministra; nekateri Slovani slabše politike pa tudi, ker so se bali še hušice šibe. Čehi so med seboj needini — drugi Slovani premalo srčni, tako da bodo zdaj brez skrbi vladali liberalni Nemci s Poljaki; drugi narodi že dobé še kako drobtinico, ako ne bodo preglasni, marveč ministrirali nemško-poljski zvezi. Daleč smo zabredli.

(**Deželni zbori**) se po najnovejših poročilih še ne bodo sešli meseca februarja; morebiti še le po veliki noči.

Ogled po širokem svetu.

(**V Belgiji**) bodo vpeljali posebne marke za taka pisma, od katerih se želi, da jih ni treba pismonošem ob nedeljah dostavljati.

(**V Rusiji**) je velika lakota. Ze vojaškim zakupnikom žita je težko potrebno žito dobiti.

(**„Amerikanskega Slovenca“**) urednik ni bil poštenjak. Ko je nabral dovolj naročnine, naredil se je bolnega in nehal list pisati in tiskati. Tudi njegovo družinsko življenje ne kaže domoljubnega Slovenca.

(**Na Marokanskem**) v severni Afriki so nastali nemiri.

(**V Egiptu**) je umrl kediva, t. j. podkralj. Njegov prestol bode zasedel sin, ki je še le 18 let star in se je do zdaj šolal na Dunaji.

Dopisi.

Saleška dolina. Silvestrov večer bil je tudi za nas Saleščane jako prijeten. Zabava, katero so nam priredili naši diletantje, bila je toli prijetna, da smo pri dobri prostrežbi okusnih jedil in finih vin v lepo dekoriranih prostorih, g. Josip Skaza v Velenji spanje žrtvovali novemu letu. Gospodična Fani Skaza z gg. Korun in Zakušek pokazali so se prave umetnike na citrah ter z njihovim dovršenim igranjem domačih od g. Koruna prirejenih skladb povsem izenadili mnogobrojno odlično občinstvo. Slišali smo več čvetospevov in zborov od naših že itak znanih čitalničnih pevcev. Posebno pohvalno omeniti nam je najbolj ugajajoči čvetospev „Pozdrav“, popevan od dveh gospodičin Skaza ter gg. Zakušek in Trobej. Ko se je jedenkrat odpelo, hotel je sleherni še drugi pot slišati te zvonke v vsako rodoljubno srce segajoče glase. Čvetospev je drage volje tej prošnji ustregel ter še lepše zapel od prvokrati. Dobro! Besede „še enkrat gorenjska stran“ usojam si tukaj pre narediti v „še večkrat izborni kvartet“ poslušalcem v zabavo a sebi v večno čast!

Med gosti zapazili smo tudi odlično obitelj grofa Adamoviča iz Velenjskega grada, kar je vse posebno veselilo.

O polnoči zahvalil se je gosp. K. imenoma prirediteljev tega zabavnega večera za tako mnogobrojno udeležbo ter vsem voščil prav veselo novo leto. Po končanem vsporedu začel se je pošteni „krok“ z raznimi napitnicami, od kojih sta bili oni na gosp. okr. načelnika dr. Skubica in njega namestnika gosp. Ivan Vošnjaka najbolj navdušeno sprejeti. Ko je vlak ob 6. uri zjutraj goste iz Šoštanja odpeljal razšli smo

se tudi mi v prijetni nadi, da nam naši diletantje kmalu zopet priredijo tako prijetno zabavo. V to ime „Bog in rod!“

Iz Špitališča. Sprejmi draga „Domo vina“ tudi iz naše dolinice par vrstic. — Minolo leto bilo je za nas blagoslovljeno; pridelali smo še precej dobrega vina, kar je pa posebno, prodali smo ga lahko in za dobro ceno.

Pred nekaj leti bila so naša vina čisto neznana med svetom, in bližnji konjiški nemškutarji so ga kupovali od nas za slepo ceno. Dve leti sem pa je nam naš obče spoštovani g. župnik preskrbel dobrih in pravičnih kupcev, dasi tudi Nemcev, ki pa znajo ceniti naše blago, pa tudi poštenost slovensko.

Tako naj bi ravnali povsod rodoljubi, in posredovali, da bi se naš kmet odvrnil od nasprotnikov po naših trgih in mestih. Velečastitemu gospodu župniku izrekamo srčno zahvalo, ker se tako trudi, kakor za lepo krepostno življenje svojih faranov, tako tudi za njih gmotni napredek. Konjiškim in drugim našim nasprotnikom pa povemo, da radi kupčujemo s poštenimi Nemci, sovražimo le domače kukavice, ki zaničujejo naše narodne svetinje.

Rad bi tudi opozoril naše vinorejce, da bi posebno zdaj v spomladi dobro gnojili vinogradom; kajti če ti opešajo, prominulo bode tudi naše blagostanje.

Koliko vinorejca nese, lahko povzamemo iz tega, da se je eden vinskih kupcev izrazil, da je samo v našo faro prinesel 15.000 goldinarjev za vino. Ker pa strupena rosa sila slabi našo trto, bode kakor v našem sosedstvu, opešala, ako ji ne bomo zdaj v

spomladi močno gnojili, pozneje pa škropili. Tudi z ameriansko trto bomo začeli poskušati, ako pride trtna uš, da smo pripravljeni. Dotlej pa menim, je najbolje, da stare vinograde gleštamo in jih gnojimo.

Z Murskega polja. V minolem leti nas je Vsemogočni obdaril obilo s svojimi darovi. Z veseljem uživamo mi poljanci pridelke, katere smo si skoz celo leto prislužili s trdom svojih delavnih rok. Dolžni smo torej se zahvaliti Njemu, ki daje rast in blagoslov svoj vsem pridelkom. In ker smo nedavno prestopili prag s starega v novo leto, je dolžnost naša, da spregovorimo nekaj besed, in prevdarimo nekaj misli v prihodnost na korist našega naroda slovenskega, katerega hočejo uničiti naši sovražniki. Bodemo li mi pri tem roke križem držali? — Ne! Dolžnost naša je, da branimo ob vsaki priložnosti milo naše domovje, katero so pogumno in izdatno branili naši praočetje in preivali za-njo svojo kri. Res je, da so se mursko-poljski Slovenci vzdramili iz narodnega spanja, da se zavedajo čedalje bolj in bolj svoje narodnosti s tem, da si snujejo taka društva, ki jim gotovo niso v škodo. Ne manjka pa tudi nasprotnikov, kateri si na vse pretege prizadevajo nas potujčiti in nas storiti za svoje podložne. Pa kako se varajo! Zdad je čas pri volitvah, da si natanko in dobro premislimo, koga bomo volili. Nemčurjev nikdar, ki so zakleti naši sovražniki. Posebno se o tej reči obrnemo do vas Verzejci, ki stanujete v prijaznem, čisto slovenskem trgu, v sredi prelepega murskega polja, in trpite, da Vas nemčurji — katere lahko na prste jedne roke naštejemo — hočejo popolnoma zatreti. Žalost nam hoče srce potreti, ko slišimo od vas kaj takega govoriti. Neustrašljivi se vsikdar pokažite: da ste verni katoličani, podložni državljanji in zvesti narodnjaki; da sovražite na naši zemlji od slovenske matere rojenega človeka, ki živi od našega kruha, zaničuje vero, zasramuje Slovenstvo in vas hoče potopiti v šlici vode. Delujte složno, ker le v slogi je moč! I mi okoličani vam radi pristopimo k pomoči. Jako bi nas veselilo, ko bi požarnikom vašim premenili sramotilni FF' z njih ovratnikov. In to je zdaj pri volitvi lahko. Ne bodite izdajalci naroda svojega; volite narodnega poveljnika, da se ne bodo vaša imena sramotno pošiljala v svet. Dobro nam je znano, da ne razumete sedanjega svojega poveljnika „komande“, ker ste sami koreniti Slovenci. Uverjeni smo, da dobite podpore z več krajev vašega obližja, ako se prelevite iz „fajerbérov“ v požarno brambo. Zatorej Verzejci, na noge! Škoda bi nam bilo za vas, če bode podlaga tujčevi peti, ker ste miroljubni

naši sosedje; ali, v tej reči velja pogum! Pokažite neboječi, da ste lastniki na svoji zemlji, in da odpadnikom pri Vas ni prostora. Ako bode pa kedaj potrebovali nas okoličane za povzdigo narodnosti, smo pripravljeni vselej prihiteti v vašo sredino.

Iz Sevnice. Naša podružnica sv. Cirila in Metoda izvolila si je pri svoji občni seji dne 29. novembra zabavni odsek, ki ima skrbeti, da se prirede veselice v korist revni mladini narodne šole.

Na Silvestrov večer priredila se je v to svrhu prav lepa zabava s šaljivo loterijo, godbo, petjem in plesom. Zbrali so se v Fabijanijevi gostilni večinoma vsi narodni tržani, ter pokazali s tem, da jim je mar podpirati revno slovensko mladino.

In kaj lepo se je vršil vspeod za ta večer. Tukajšnji mešani zbor, ki šteje prav odlične moči posebno v nežnem spolu, popeval je tako izborno, da je bilo občinstvo vseskozi zadovoljno ter to svojo zadovoljnost z burnim priznanjem potrjevalo. Šaljiva loterija imela je namen s šaljivimi dobitki izvabiti smeh med občinstvom; omeniti je izredno zanimanje pri tej igri, da se je blizu 40 gl. čistega dohodka nabralo za male revčke.

Izreka se tem potom srčna hvala vsem blagim rodoljubom, koji so pripomogli, da se je nabrala na ta večer tako lepa vsota.

Blago sočutje za revno mladino tukajšnje narodne šole pokazal je v preljubeznivem dejanju vse hvalevredni mož Andrej Trupej, posestnik na Krakovi pri Sevnici, ki je za 20 revnih otrok za celi mesec pripeljal poln voz hrane v poljskih pridelkih ter poleg tega preskrbel tudi drva, da se bode ta hrana kuhala. — Živelo tako plemenito srce! Še več takih plemenitih mož in v sevniški narodni šoli ne bode več najtlačnega želodčka. Kuhanje prevzela je brezplačno gospa Iljaš, krčmarica v trgu.

Iskreno hvalo jima izreka odbor sevniške podružnice sv. Cirila in Metoda.

Iz Novega mesta. Življenje v našem mestu, ki je običajno mirno in pohlevno, je zopet postalo enolično, plegli so se viharji in valovi, ki so v glavah in srcih naših razgrajali, ko smo imeli na čelu naše politične uprave moža, ki je bil vsled svoje vroče krvi hipoma premeščen k bratom našim na jugozapadno stran. Namesto njega smo dobili moža, kateri utegne vsled izkušnje v življenju svojem in svojega bližnjega mirno postopati, čeravno se ne moremo pohvaliti, da se je z novim načelnikom število slovensko uradujočih uradnikov pomnožilo, marveč le k številu kazinskih udov se lahko zapiše prav debelo „+ 1“, kar pri taki osebi več kakor „+ 1“ pomeni. — Nekaj se je

v enoličnosti našega mesta v praznikih tudi s tem spremenilo, da je naš poslanec Šuklje svojim volilcem govoril o novi trgovski zvezi, katero bode naša vlada sklenila z Nemčijo in Italijo. Tehnim razlogom (razen onih o vinski carini z Italijo) so jako veljavnemu poslancu, ki je dika Hohenwartovemu klubu in celi zbornici in ki utegne, kakor časopisi pišejo, v kratkem pozvan biti na kakošno višje cesarsko mesto, pritrdili so volilci brez izjeme. Isto tako v Metliki, kjer je imel g. profesor tudi volilni shod, in kjer ima, kakor znano, največjo zaslonbo med vrhlini belokranjskimi rojaki. — V Kostanjevici je g. poslanec le mimogredé, ko se je na Dunaj povračal, omenjal nekaterim odličnim volilcem, ki so ga pozdravili, kako namerava zastopati svoje volilce pri debati o trgovski pogodbi.

Pri nas zdaj vse govori in ugiblje o železnici, katero bodemo v dveh letih gotovo že imeli. Poprej je bode vsaj nekaj

mescev dobili Kočevci, od katerih se pričakuje, da bodo bolje med svet romali, kakor Dolenjci. Sicer se bode od Kočevske strani izvaževalo veliko preмога in lesa. Obhod politični za novo progjo je bil te dni od Ljubljane do Trebnjega. Pri nas še ni določeno, ali bode konec železnice v Novem mestu ali v Straži, t. j. vasi bliže Toplic in Žužemberka. Na vsak način naj se konča ondi, kjer se bode naša železnica lože nadaljevala na Belokrajino in Karlovec, s katerim bode treba zvezati jo, sicer bode le malo ali nič dobička donajala.

Zdaj ko erar pri nas vojašnico z magacinom na prodaj ponuja, bilo bi želeti, da se mestni zastop, kateremu je prav razsoden mož (g. Perko) na čelu, pobriga, da se za primerno ceno kupi oboje, ali za ljudsko šolo, ki je brez pravega poslopja, ali za bolnišnico. Vsaj je tisočkrat škoda, da velika poslopja prazna stojé — bolnišnice pa cela dolenska stran nima.

Za poduk in kratek čas.

Lepe in koristne slovenske knjige.

Spisuje Ivan Lapajne.

Obrtno spise.

Sestavil Anton Funtek, c. kr. strokovni učitelj v Ljubljani. Natisnil in založil Dragotin Hribar v Celju. VIII in 165 strani v osmerki. Cena vezavnemu iztisu 80 kr.

(Nadaljevanje.)

Vsebina te izvrstne knjige je:

I. Poslovna naznanila. 1. Napisi na trgovskih tablah. 2. Naslovni listki. 3. Javna naznanila. II. Poslovno dopisovanje. O pismih v obče. O zavitku in zunanem naslovu. Dopisnice in zalepke. Čemu je treba hraniti pisma. O najvažnejših poslovnih pismih. 1. Okrožnice. 2. Ponudbe. 3. Naročilna pisma. 4. Pisma z računi. 5. Pisma, s katerimi sklepamo trgovske posle. 6. Povpraševalna pisma pri netočnih naročilih. 7. Pisma pri plačilih. 8. Potrdilna pisma. 9. Pozvedna pisma. 10. Priporočilna pisma. 11. Prosilna pisma. 12. Zahvalna pisma. 13. Opominjevalna pisma. 14. Opravičevalna pisma. 15. Pritožbe. 16. Odpovedi.

III. Telegrami. IV. Listine. 1. Prejemni listi. 2. Spremni in nasprotni listi. 3. Hranilni listi. 4. Zastavni listi. 5. Dolžna pisma. 6. Poroštveni listi. 7. Boni. 8. Pobotnice. 9. Umrtvilni listi. 10. Nakaznice. 11. Izpričevala. 12. Vozni listi. 13. Carinske deklaracije. 14. Reverzi. 15. Pogodbe. a) Učne pogodbe. b) Plačilne pogodbe. c) Najemne pogodbe. 16. Pooblastila. V. Vloge pri uradih.

O stanovskem razmerji obrtnikom. 1. Nastop samostojnega obrta. a) Kakšni so obrti. — b) Kakšni so pogoji za samostojno obrtovanje. c) Kako je zglasati slobodne obrte. d) Kako je zglasati rokodelske obrte. e) Kako naj zglasajo srebrarji ali zlatarji svojo obrt. f) Kako je prositi koncesije dopuščenim obrtom. g) V obrtarini in dohodarini.

2. O stanovskem razmerji za obrtovanje. a) Kako je zglasati podružnice. b) Kako je zglasati obrtvalnice. c) O izložnih omarah in vratnih izlogah. d) O poslovoznikih in zakupnikih. e) Kako se uradnim potem odpovedujejo stanovanja i. t. d. f) Kako je ravnati, kadar se opusti obrt.

3. Splošno osebno razmerje obrtnikovo. a) Kako je treba prositi vzprejema v občinsko zvezo. b) Kako je prositi domovinskega lista. c) Kako je prositi določila domovinske pravice.

Dodatek.

I. Določila o zakonitem zavarovanju trgovske firme.

II. Določila o protokolirani firmi.

III. O poštnih pošiljkih.

A. pismovni pošti: 1. O navadnih pismih. 2. O priporočenih pismih. 3. O ekspresnih pismih. 4. O odprtih pošiljkih. 5. O vzorcih blagá. 6. O poštnih nakaznicah. 7. O poštnih nalogih.

B. O vozni pošti.

1. O odprtih denarnih pošiljativah. 2. O denarnih pošiljativah z označeno vrednostjo. 3. O vrednostnih popirjih. 4. O pošiljanji voznega blaga. 5. O pošiljativah po poštne povzetji.

IV. Uradna določila o telegramih.

V. O kolkovini.

VI. Določila o delavskih knjižicah in izpričevalih.

VII. Rokodelski in dopuščeni obrti.

VIII. Naslovi.

(Konec prih.)

Popotnikov koledar

za slovenske učitelje 1892

s popolnim imenikom žolskih gospod, šol in učiteljev po Slovenskem. VI. leto. Sestavil Mih. Nerat, nadučitelj in Popotnikov urednik v Mariboru. — Tiskal in založil Dragot. Hribar v Celju. Cena 1 glđ. 35 kr.

Ta koledar je naš stari znanec. Njega se slovenski učitelji o novem letu tako veselje, kakor Mohorjeve družbe udje knjig tega prekornostnega društva. Popotnikov koledar je sicer letos po vsebini tak kakor lani, ker je težko kaj popolnejšega med svet spraviti, kakor je ta koledar. Nekaj novega ima pač, namreč sliko Komenskega, slavnega slovanskega vzgojitelja, čegar 300letnico (njegovga rojstva) bodo letos slovanski učitelji slovesno obhajali. Tudi je v koledarju lepa pesmica, v to proslavo složena. Oblika koledarjeva je taka, kakor lani, kar kaže, da je nov tiskar in založnik kos prejšnjemu. Knjigovez se ni nič manj trudil gledé okusne oblike. Zato pa tudi letošnji letnik toplo priporočamo slovenskemu učitelstvu, ako bi ono našega priporočila potrebovalo. Mi mislimo toda, da bode ono svojo stanovsko in domoljubno dolžnost storilo tudi nasproti novemu založniku, ki je bil sam sebi veliko breme naložil s tem, da je bil prevzel založništvo; olajšal je bil pa skrb in trud g. sestavitelju koledarja, možu, ki ima za napredek solidarnosti slovanskega učiteljstva neprecenljive zasluge. Pokažimo slovenski učitelji pri vsaki priliki, da nam je za stanovsko čast djanjsko mar.

Zgodovinska črtica o gostilnicah.*)

*) O gostilnicah se ne dá z zgodovinskega stališča veliko govoriti; toda gostilnice same utegnejo postati v kratkem le zgodovinsko imeniten predmet, ako bode dobro vino tako drago in ako se bodo prodajale pod imenom „vino“ le narejene in ponarejene žlobudre. Ljudje bodo morali dati potem gostilnicam slovo. — O phylloxera nesrečna, o peronospera! Ve boste krive, da bomo morali pisati zgodovino gostilnic, mesto da bi človek šel v veselo družbo gostilniško, če bode še kje katera dobiti?!

Gostilničarstvo je obrt; ne spada sicer

med rokodelske obrti, marveč med dopuščene (koncesijonirane) obrti. Sorodna rokodelstva večkrat izpodrivajo druga drugo. Gostilničarstvo sicer ne konkurira (se ne poganja) z drugim rokodelstvom, ali ima pa to slabo lastnost, da je že veliko rokodelcev in obrtnikov uničilo. Kjer ima pa gostilničarstvo tudi svoje svetle strani, za voljo tega hočemo iz zgodovine gostilničarstva nekaj povedati.

V starih časih ni bilo gostilnic, kakor jih neomikani narodi še dandanes nimajo. Pri starih narodih si je vsak gospodar štel v čast ali vsaj v dolžnost, tujca brezplačno pod svojo stroho sprejeti, domačini pa niso v gostilno hodili, kakor menda v Ameriki le malo hodijo. Afrikanski zamorci sprejemajo tujca tako radi pod streho, da se on za gostoljubnost še zahvali ne. Popotnik v Afriki ne vzame niti živeža seboj na pot, ker ve, da ga mu bodo ljudje povsod radi dajali. Veliko gostoljubnost nahajamo tudi pri poldivjih Eskimovcih v Ameriki; pri stanovalcih Avstralskih otokov pa se je gostoljublje vsled vpliva Evropejcev čisto prevrglo. Tako pa je povsodi, kjer se omika širi, gine navadno gostoljubnost, in gostilnice nastajajo. Najdemo sicer v starejših časih poleg gostoljubnosti tudi že gostilnice, vendar se množi število gostilnic, od vzhoda proti zahodu, kakor gre onika tudi to pot.

Po svoji gostoljubnosti so slovela od nekdaj že semitska ali azijatska ljudstva. Stari Hebrejci so sprejeli gosta z vso prijaznostjo in ga bogato pogostili, kakor bremo že o naših očakih, o Izaku in Jakobu v sv. pismu. Pri odhodu so ga še nekoliko spremljali in prevideli z živežem. Arabcem je gostoljubnost še dandanes sveta. Pri njih pa tudi ni družih gostilnic, kakor semtertje prazno zidovje za karavane. Prave gostilnice v našem smislu so imeli že Grki, pa le v majhnej meri, v pristaniščih in na igrališčih, toda le za take, kateri so bili brez prijateljev; kajti gostoljubna postrežljivost je bila pri starih Grkih zelo razširjena, in vse boljše rodbine so imele po večih mestih znanje z drugimi familijami, pri katerih so bile postrežene. Enako je v Ameriki. Ko so šli letos Slovenci in drugi Slovani — poročal je „Am. Slovenec“ — v Joliet k blagoslovljenju nove cerkve, bili so Slovenci v gosteh po hišah svojih slovanskih sobratov; drugi Slovani pa ondi niso imeli sorodnikov in niso bili pogoščeni; krčme pa tudi niso imele ničesar pripravljenega, tako, da so se morali Čehi in drugi s praznim želodcem domov povrniti. Enaki običaji so bili tudi v starem Rimu, pa ne tako zelo razširjeni; zavoljo tega so se tukaj gostilne širile v tej meri, kakor se je Rimska država širila. Pri

rimskih krčmah so bili isti običaji kakor so pri nas dandanes.

Bile so pa gostilnice samo za jedi in vino. Zelo razširjena je bila gostoljubnost tudi pri starih Nemcih, pri katerih je veljalo za pravilo, da se tujcu ni smela streha odreči.

Posebno se hvali staroslovenska gostoljubnost. Vsak tujec je bil z veseljem sprejet pod streho naših starih pradedov, kateri so mu postregli z najboljšim, kar je njih hiša premogla. Od tod prihaja, da Slovenec tujca še dandanes neizmerno čista. Pripoveduje se celo, da so naši predniki sosedu, ki se je pregrešil zoper gostoljubnost, sežgali bivališče njegovo. Že longobardski zgodovinar Pavel Warnefried pripoveduje, kako je bil v začetku 7. stoletja, ko je bil od Avarov vjet in je njim zbežal v Italijo, na potu v svojo domovino radostno sprejet od slovenske stare žene pod streho, in kako dobro ga je ona pogostila.

V srednjem veku so bile gostilne po Evropi skoro čisto neznane. Popotnike so jemali samostani*) in gradovi pod streho. Še le od križarskih vojsk sem, ko se je promet povečal, nastala so prenočišča (Herbergen), kjer so se zbirali navadno le rokodelski mladenči in kamor so zahajali še rokodelci istega ceha (zadruga), kjer so skupno se pogovarjali in pili (zehen). Da v starih časih ni bilo preveč gostilnic, priča to, da so vladna in mestna poglavarstva sama v svojih hišah in kletih ustanovila pivnice. Po odkritju in naseljevanju Amerike začeli so v Evropi otvarjati tudi kavarne, najprvo na Angleškem, potem na Francozkem in na Nemškem, kjer se je na Dunaji l. 1683. odprla prva kavana. Navada, da ljudje na večer v gostilno hodijo, širiti se je začela posebno po južnem Nemškem in v Švici; ta navada se vedno bolj opušča, kar je v ekonomičnem obziru za posamne rodbine kaj dobro — ne pa za krčmarja.

Od kar so dobivali ljudje vedno večje veselje do potovanja, rastle je število gostiln, posebno v tistih krajih, ki so po naravi lepi, n. pr. v Švici in ob Renu. Ko so se kupčija, promet in omika vedno bolj širile, zginjevalo je staro domače in prijetno življenje po krčmah; po gostilnah postalo je sicer vse pripravnejše, pa tudi dražje in mrzleje. Največje gostilnice ima Amerika, zlasti New-York, kjer šteje en sam hotel in nekem kopašišči 3500 sob. Na Švicarskem imajo gostilnice na največjih gorah, pa so preskrbljene vendar z vsemi potratnimi pri-

pravami. Enake gostilne so tudi v Avstriji na nekaterih gorah, kjer so pa le po leti odprte za hribolazce, n. pr. na Dobraču pri Beljaku, na Semerniku in dr.

V prejšnjih časih so dajali gostilnicam navadno imena po živalih, dandanašnji pa imajo ime posestnika, ali se pa imenujejo po deželah in mestih in na druge načine.

Kjer peša promet, obrt ali poljedelstvo, hira tudi gostilničarstvo. V Krškem n. pr. je bilo pred 10 leti še 27 gostilnic, zdaj jih je le 10. Iz Novega mesta se tudi poroča, da ondi v središči vinorodne Dolenjske gostilnice kar zapirajo ali pa v zakup ponujajo. Ni čuda! Gledé vinstva gre vse naopak. Vinski trgovci iz prve vinske dežele, iz Ogerskega, kupujejo vino na Vipavskem, Goriškem in v Istri. V drugi vinski deželi, v Nižji Avstriji, so pa cene vinu zdaj na jesen za 8 gld. pri hektolitrú poskočile, tako da je n. pr. pri slavni Babo-tu v Klosterneuburgu najnižja cena staremu vinu 32 gld. za hektoliter. Po gostilnah se je včasih veliko jedlo in pilo. V omenjenem mestecu se je klalo veliko prašicev, ovac in ovnov, delale vsakovrstne klobase itd. v tistih časih, ko ni bilo še trtne uši ni strupene rose, ne toliko dolgov in drugih nadlog. En sam mesar je zaklal za Martinovo nedeljo kach 50 „koštrunov“, a letos morebiti le enega. Tisti časi so pač pri kraju — ko so gostilne cvetele.

(„Dom in Svet“,) ilustrovani list za leposlovje in znanstvo, začel je z letošnjim letom svoj V. tečaj. Dasi je „Dom in Svet“ znan že povsod in priljubljen, vendar si ne moremo kaj, da bi ne opozorili še posebej na prvo letošnjo številko, katera najodkriteje kaže urednikovo spretnost, okus, kakor tudi veliko požrtvovalnost. Zato mu iz srca želimo, da bi se vsi odkriti domoljubi zbrali okoli njega ter ga duševno in gmotno po vseh svojih močeh podpirali, kajti urednik (dr. Fr. Lampe) pri vsakej priliki kaže resnično voljo, pospeti se do prvenstva, in da ne išče ž njim svojih koristi, temveč koristi svojega naroda. „Dom in Svet“ izhaja po enkrat na mesec ter stane za vse leto 3 gld. Naroča se pri upravnistvu v Marjanišču v Ljubljani.

Zahvala.

Podpisana se preblagorjeni gospej Jos. Hočevarjevi v Krškem toplo zahvaljujeta za obdarovanje 27 meščanskih učencev s toplo zimsko obleko, ki je prav veliko stala.

V Krškem, 3. jan. 1892.

Dr. Tom. Romih,
mešč. učitelj.

Iv. Lapajne,
š. ravnatelj.

*) Taki na pol samostani na pol gostilnice so bile tudi na visokih gorah, n. pr. na gori sv. Bernarda v Švici, ali v naši domovini blizu Špita-liča pri Brdu na Kranjskem.

Josip Matič

Kolodvorske ulice 7, Celje

Zaloga specerijskega blaga, vina, delikates, južnega ovočja, ptičjega zobanja, mineralnih vodá, in deželnih pridelkov. — Blago vedno sveže. Postrežba točna in cene nizke. Zunanja naročila oskrbe se z vsako povratno pošto.

Narodne pravljice in pripovedke so mladini pa tudi odraslemu prostemu ljudstvu kaj primerno in prikupno berilo.

Takih hrani poleg drugih poučnih sestavkov, pregovorov, izrekov, pametnic, smešnic, ugank in rebusov — prav lepo število.

Zabavna knjižnica za slovensko mladino

katero ureduje, zalaga in izdaje Anton Kosi, učitelj v Središču.

I. zvezek rečene knjižnice, ki je zagledal ravnokar beli dan, stane le 15 kr. in se dobiva pri izdajatelju v Središču, kakor tudi po vseh večjih knjigotržnicah po Slovenskem.

Pri istem pisatelju se dobi še po nekoliko izvodov teh le knjižic:

Narodne legende I. zvezek (18 kr.) II. zvezek (20 kr.), III. zvezek (16 kr.), Stariši, podpirajte šolo! (8 kr.).

Zbirka legend je bila pri „Prvi slov. stalni učilski razstavi „Pedagogiškega društva“ v Krškem l. 1890 s častnim priznanjem odlikovana, a delce „Stariši podpirajte šole“ je več spodnje Štajerskih okrajnih šolskih svetov krajnim šolskim svetom v nakup priporočilo. (8) 1—1.

Proda se popolnoma nov lep frak in popolnoma nov lep klak iz svilnatga atlasa, ter vsa sokolska obleka ki je tudi skoraj še nova in čisto dobra.

Kje, pove iz prijaznosti Dragotin Hribar ali Ivan Lekar pri dru. Serneču v Celji.

Gospodična

srednje starosti išče službe v kaki prodajnici. Natančneje pove iz prijaznosti upravnistvo „Domovine“.

Prodajalnica

za špecerijsko blago in žganje z vso pravico na dobrem prostoru v Ljubljani se da takoj za več let v najem.

Več se izve pri J. Poženu v Ljubljani

Naznanilo.

V novo prezidani hiši v Spodnji Hudičji ob glavni cesti, nasproti gostilne „Zum Wilden Mann“ so tri prav na novo pripravljena

stanovanja,

obstoječe vsako iz velike in male sobe, kuhinje in skladiščem za drva, takoj za oddati.

Vse drugo izve se natančneje v omejeni hiši. (32) — 1

Zaloga specerijskega blaga

Milan Hočevar

Celje, Graška cesta, 3

Velika zaloga vsakovrstne kave, sladkorja, čokolade, kakao, riža, finega olja, vinskega kisa, raznovrstnega čaja, pravega ruma, slivovke sremske, kranjskega brinovca, kognac, vinskega žganja, najboljša štajerska in avstrijska vina v butiljkah, malaga, madeira, sheri in raznega šampanjca, svinjske masti, masla, švicarskega in parmazanskega sira, ogrskih salam, sardel, sardin, makaron, južnega sadja, sliv, lešnikov, najboljše moke, vsakovrstnih popolnoma zanesljivih semen.

i. t. d., i. t. d., i. t. d.

Raznovrstne mineralne vode.

Zagotavljam zanesljivo in najcenejšo postrežbo v kljub vsaki konkurenci.